

79. Torstaina 6 päivänä kesäkuuta 1996

kello 22.30

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta 2253

Hallituksen esitys 56/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 6/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi kuntarajojen määrittämisestä Suomen aluevesillä 2254

Hallituksen esitys 55/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 7/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi ammatillisesta opettajankoulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi ..... ,,

Hallituksen esitys 49/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

4) Hallituksen esitys laiksi näkövammaisten kirjastosta 2255

Hallituksen esitys 61/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

5) Hallituksen esitys vesiliikennelaiksi ..,

Hallituksen esitys 66/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 6/1996 vp

6) Hallituksen esitys laiksi kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta 2256

Hallituksen esitys 87/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

7) Hallituksen esitys laiksi ammatillisesta oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 62/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 6/1996

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Törnqvist.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 56/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. A l a r a n t a : Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti pitkittävästi tämän asian käsittelyä sen enempää haluaisin omalta osaltani mainita ongelmalliseksi hallintovaliokunnan tekemän lisäyksen siitä, että avopuolisot mainitaan nyt oikein pykälässä. Ymmärrän kyllä hyvin, mitä se käytännössä joissakin tapauksissa voi merkitä, mutta jään miettimään sitä, minkälaisia väärinkäyttömahdollisuuksia siinä myös on. Niihin täällä tämän lain ensimmäisessä käsittelyssä viitattiin.

Tätä harmittelen sen takia, että kun valiokunnassa tuli esille myös esimerkiksi kehitysvammaisen perheenjäsenen mahdollisuus muuttaa vanhempiensa mukana Suomeen, niin sitä ei ole kuitenkaan nähty tarpeelliseksi lisätä lakipykälään tuon avopuolisolisäyksen tavalla, vaan on tyydytty tällaiseen ulkomaalaislain erään pykälän tulkintaan. Nyt kuitenkin valiokunnalle toimitettiin kirjallisiakin lausuntoja siitä, että ulkomaalaislain pykälä ei ole tässä suhteessa toiminut, vaan esimerkiksi veteraanit, jotka ovat muuttaneet Inkerinmaalta Suomeen, ovat joutuneet joissakin tapauksissa muuttamaan yksin sen takia, että aviopuoliso on jäänyt kotiin omaishoitajana hoitamaan kehitysvammaista aikuista lastansa. Olisi ollut tietysti toivottavaa, että tällaisten inhimillisten tragedioiden estämiseksi hieman painokkaammin tämä asia olisi voinut tulla eduskunnan päätöksessä esille.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 18 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi kuntarajojen määrittämisestä Suomen aluevesillä

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 55/1996 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 7/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—8 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi ammatillisesta opettajankoulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 49/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 3/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Muutamalla sanalla ajattelin evästä hallituksen esitystä. Ammatillisen koulutuksen tarjontaan sääntelään nykyisin hallinnollisesti hyvin monipuolaisen ohjausjärjestelmän avulla ja säätelyn tavoitteena on kohdentaa ammatillinen koulutus yhteiskunta- ja koulutuspoliittisesti tarkoitukseenmukaisella tavalla sekä tasapuolisesti eri alueille ja myös molempia kieliryhmiä varten. Sen lisäksi myös ammatillisesta opetuksesta, mikä tapahtuu saamen kielellä, on haluttu pitää joiltakin osin huolta varsinkin pohjoisessa Lapin läänissä. Tällä säätelyllä on turvattu valtion talousarviossa ammatilliseen koulutukseen osoitettujen määrärahojen riittävyys.

Viime aikojen kehitys ja voisiko sanoa yhteiskunnan muutos ja murroskin sekä aikaisemmat päätökset ovat saaneet aikaan sen, että ammatillisten oppilaitosten nykyinen, monella eri hallinnon tasolla tapahtuva opiskelijamäärän ja toiminnan säätely on eri osiltaan hallinnollisesti monimutkainen. Lisäksi se on tavoitteeseensa nähden osin myös epätarkoituksenmukaisesti järjestetty. Ammatillisen koulutuksen säätelyjärjestyksen uudistaminen onkin tarpeellista. Nykyinen säätelyjärjestelmä ei muun muassa riittävän joustavalla tavalla kykene reagoimaan työelämän tarpeisiin. Muuttuneessa tilanteessa on koulutuksen tarjonnastaärkevää karsia hallinnollisesti monipuolainen ohjausjärjestelmä.

Tässä hallitus perustelee omaa esitystään

muun muassa sillä, että tätä kautta saadaan hallintoa ja päätöksentekoa selkeytettyä ja yksinkertaistettua ja tätä kautta myös ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjien itsenäinen päätösvalta kasvaa. (Ed. Väistö: Eri asia!)

Joka tapauksessa me katsomme, että hallituksen esityksessä on useita avoimia kysymyksiä, jotka olisi pitänyt selvittää ennen lopullista päätöksentekoa. Ammatillisen koulutuksen säätelevän järjestelmän uudistamisessa on kiirehditty asioiden edelle. Ensi syksynä on tulossa tänne eduskuntaan käsittelyyn koululainsäädännön kokonaisuudistus (Ed. Ala-Harja: Puhutte aivan eri asiasta, nyt on 3) asia, ei 7) asia!)

Toinen varapuhemies: Ed. Takula, olemme käsittelemässä hallituksen esitystä laiksi ammatillisesta opettajankoulutuksesta.

Puhuja: Arvoisa puhemies! Siinä tapauksessa olen tässä asiassa kaksi kolme askelta edellä ja jatkan kohta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1—4 § ja 1 luvun otsikko, 5 § ja 2 luvun otsikko, 6 § ja 3 luvun otsikko, 7—9 § ja 4 luvun otsikko, 10 ja 11 § ja 5 luvun otsikko, 12—15 § ja 6 luvun otsikko sekä 16—18 § ja 7 luvun otsikko, johtolause ja nimike, toisen lakiehdotuksen 24 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

kolmannen lakiehdotuksen 38 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi näkövammaisten kirjastosta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 61/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 4/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—7 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys vesiliikennelaiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 66/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Tätä asiaa käsiteltiin liikennevaliokunnassa huomattavasti pitempään kuin tämä mietintö nyt loppujen lopuksi tässä näyttääkään. Laki sinänsä on aika väljä ja antaa mahdollisuuksia asetukselle ja muita alempiasteisia säännöksiä hyväksikäyttäen määrätä melko tavalla. Eryityisesti liikennevaliokunta oli vähän huolissaan siitä, ettei nyt kuitenkaan ihan pienien soutuveneiden kohdalla tulisi määräyksiä, joiden mukaan niissäkin pitäisi välttämättä olla turvallisuusvälineet, esimerkiksi turvaliivit, vaikka liikennevaliokunta toki ymmärsi sen, että tässä kansalaisten turvallisuudesta on kysymys, mutta se aiheuttaa ehkä turhaa hämminkiä ja vaikeuksia näin vesistörikaassa maassa kuin Suomessa, jos olisi hyvin yksityiskohtaisia määräyksiä. Myös valvontaan se aiheuttaa hämminkiä. Jos niitä turvaliivejä ei ole siellä paikan päällä, niin poliisin on pakko kansalaista lähestulkoon sakottaa, ja se nyt ei ehkä ole tarkoituksenmukaista. Toivoa saattaisi, että asetus aikanaan annetaan järkevissä puitteissa.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Hiukan humoristinen asia ehkä, minkä välitän tietoisuuteen. Eräs alan asiantuntija, joka tietää turvaliivien valmistuksesta, tiesi, että vesiliikennelaki on täällä käsittelyssä, ja hän pyysi välittämään tiedon, että suuret miehet ja miksei naisetkin ovat vapautuneita tällaisten liivien käytöstä, mitä Suomessa ei valmisteta. Pelastusliivien suurin koko on 58 eli XXL. Ne, jotka ovat vatsakkaampia ja suurempia, ovat vapautuneita tällaisten käytöstä, ja tämä on varmaan todellinen ongelmakin, jos nämä tulevat pakollisiksi.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Vesilain 6 §:ssä on kuljettajavaatimuksista ja 2 momentissa on muun muassa niin, että rekisteröityä moottorivenettä voi 15 vuotta täyttänyt kuljettaa. Mutta minusta voisi sellainen kuljettajapäällikkösuhde toimia, että sitä voisi nuorempikin kuljettaa, jos siellä on vanhempi henkilö paikalla. Tällaisen näkisin hyvänä tässä kohdassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 87/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 5/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi ammatillisista oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 62/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 6/1996

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. T a k k u l a : Arvoisa puhemies! Minä jatkan siitä, mihin äsken jäin, kun väärässä kohdassa lähdin asiaani esittämään. Täytyy sanoa, että ehkä tässä tuli sellainen, kuten meillä päin sanotaan, vähän turmelus.

Provosoituin aikaisemmassa keskustelussa ed. Raskin puheenvuorosta, jonka sisältö kuulemma olikin toinen. Pyydän anteeksi ed. Raskilta provosoitumistani. Joka tapauksessa toivon, että yhteistyö meillä Lapin parhaaksi voi edelleen jatkua. Näin ollen yritän tältä osin tyyntä mieleni ja päästä nyt kolmannen

kerran tämän asian kimppuun ja käsittelemään ammatillisen koulutuksen säätelyjärjestelmän uudistamista.

Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen säätelyjärjestelmän uudistamisessa on kiirehdytykseni mukaan vähän asioiden edelle. Ensi syksynä meillä on eduskuntaan tulossa käsittelyyn koululainsäädännön kokonaisuudistus, ja me vastalauseen allekirjoittaneet näemme, että se olisi oikea aika käsitellä ammatillisista oppilaitoksista annettua lakia. Tällöin olisivat todennäköisesti selvillä myös aluehallinnon linjanvedot, mitä tällä hetkellä vedellään. Opetusministeriö on myös ilmoittanut jälkikäteen valiokunnalle, että lain voimaantulo siirtyy vuoden 1998 alkuun. Oikeastaan tästäkin syystä asian kiireelliselle käsittelylle ei ole perusteluja, vaan asiaa olisi voitu luontevasti käsitellä siis koululainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Hallituksen esittämät lakimuutokset tarkoittavat toteutuessaan operatiivisen hallinnon ja päätösvallan siirtoa aluehallinnosta keskushallintoon ja opetushallituksesta ministeriöön. Varsinkin näin syrjäisten seutujen ja syrjäisen Suomen, Lapin miehenä ajattelen, että aina kun päätösvalta lähtee kauemmas ja kauemmas, niin jollakin tavalla myös ne asiat ja ongelmat ja käytännön realiteetit, mitkä on siellä maakunnassa, missä koulutusta toteutetaan ja järjestetään, eli substanssieto, kuten hienosti täällä sanotaan, menee pikkuisen liian kauas. Monesti se myös sitten ohjaa sitä, että koulutusjärjestelmä keskittyy, mikä ei ole tarkoituksenmukaista eikä paras mahdollinen syrjäisille alueille ja syrjäiselle Suomelle, vaan lähtökohdan pitäisi olla siinä, että mahdollisimman paljon päätösvaltaa olisi myös alueella itsellään.

Kyllähän meillä EU:ssakin puhutaan erilaisista läheisyysperiaatteista, mutta ehkä se toteutuu sitä kautta, kuten nykyään kehittäminen monessa yhteydessä tarkoittaa yhtä kuin alas ajamista, tai kun työsuhteita kehitetään, niin se on irtisanomista. Tässä tapauksessa tällainen läheisyysperiaate tarkoittaa sitä, että päätösvalta viedään yhä kauemmas ja kauemmas. Nämä Suomen kielten sanat ovat saaneet monissa tapauksissa uudenlaisia merkityksiä ja piirteitä.

Keskeinen ongelma hallituksen esityksessä on se, että vahvistaessaan koulutustehtävät ja antaessaan oppilasmäärät kuntayhtymille tai oppilaitoksille opetusministeriöllä ei välttämättä ole riittävästi tietoa talousalueiden elinkeino- ja yhteiskuntaelämän kehittämissuunnitelmista. Alueellisen koordinaation ja asiantuntemuksen

heikkeneminen voi myös johtaa työmarkkinoiden kannalta epätarkoituksenmukaiseen koulutukseen. Alueella, missä on useita ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjiä, voi syntyä vaikeuksia keskinäisessä yhteistyössä eikä alueellisia tarpeita kyetä ottamaan riittävästi huomioon.

Tässä on oikeastaan koko voisiko sanoa ajatuksen pelko, kun Lapinkin näkökannalta tätä asiaa tarkastellaan ja katsotaan. Eräs edustajaveri käyttää ilmaisua valuttaminen, että valutetaan päätösvaltaa, valutetaan koulutuspalveluja ja muita palveluja kohti etelää. On pelättävissä, että tällainen valuttaminen tämän lakiesityksen kautta alkaa yhä enemmän toteutua.

Tasa-arvoinen ja laadukas koulutusjärjestelmä vaatii alueellista ja valtakunnallista arviointijärjestelmää. Arvioinnin merkitys korostuu entistään koulutuksen säätelyä purettaessa. Edellä esitetyistä syistä johtuen tarvitaan ammatillisen koulutuksen alueellista ohjausta, joka osaltaan tukee tasa-arvoisen koulutusjärjestelmän säilyttämistä.

Omalta kohdaltani katson, että nykyään arvioinnista ja alueellisesta tasa-arvosta ovat huolehtineet hyvin pitkälle lääninhallitukset ja niiden kouluosastot. Ei ole mitään syytä lähteä alasajamaan niitä, vaan tällä hetkellä on monilta osin hyvin tarkoituksenmukaista säilyttää tällainen arviointi- ja valvontajärjestelmä. Sitä kautta voimme myös luottaa siihen, että on objektiivinen elin, joka eri maakunnissa katsoo, että koulutuksen kannalta merkitykselliset tasa-arvokriteerit myös voivat täytyä.

Tästä johtuen osa sivistysvaliokunnan jäsenistä on päätnyt sellaiseen loppupäätökseen, että kaiken kaikkiaan olisi parasta, että hallituksen esittämässä muodossa esitys ei tulisi hyväksytyksi, vaan hylätyksi ja että lait valmisteltaisiin uudelleen koululainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä. Näin ollen tulemme kolmannessa käsittelyssä esittämään lakiehdotuksen hylkäämistä.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Takkula perustelee aivan toisin kuin mikä oli valiokunnan kanta ja asiantuntijoiden antama tieto. Nimittäin kaikki muut asiantuntijat paitsi lääninhallitus ja OAJ tietyin edellytyksin olivat sitä mieltä, että laki on hyvä ja olisi hyvä että se saataisiin ennen kokonaisuudistuksen hyväksymistä ja voimaan. Aivan päinvastoin kuin ed. Takkula sanoi, että päätösvalta siirtyy nyt ja keskittyy, päätösvalta siirtyy kuntiin, lähemmäksi. Ministeriöstä annetaan tietty

raamit ja kunnat toteuttavat. Niillä on ylläpitämislupa, koulutustehtävä, ammatillisen koulutuksen mitoitusta koskevat päätökset tietyissä rajoissa ovat kuntatasolla. Siis valta on siirtynyt kuntiin. Voi olla, että syrjäseuduilta siirtyy koulutusta pois, mutta syy on siinä, että jos ei ole koulutustarvetta eikä ole työpaikkoja, niin eihän ole järkeä silloin kouluttaakaan ihmisiä sellaiselle alueelle. Tämäkin tuli asiantuntijalausunnossa esiin.

Arviointi taas on aivan eri asia, ei se ole tähän lakiin sidottu. Sitähän tapahtuu joka tapauksessa. Meillä koko koulujärjestelmässä on arviointi ollut jo käynnissä muutaman vuoden ja jatkuu edelleen.

On luonnollista, että lääninhallitukset vastustavat samoin kuin ehkä muutkin viranomaiset, joiden valta tässä vähenee, mutta tuli sellaisiakin tietoja esiin, että jotkin lääninhallitukset ovat halunneet oman tahtonsa mukaan paikkoja säädellä ottamatta huomioon alueen tarpeita. Valiokuntahan pönten muodossa lausui seurantaasioista, miten työvoimatarve todetaan ...

T o i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa):
Kaksi minuuttia, ed. Ala-Harja!

Ed. T a k k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunnan puheenjohtajan, ed. Ala-Harjan kanssa me jaamme tässä asiassa erilaisen käsityksen. Meillä on erilainen näkemys siitä, millä tavalla oppilaitosten tulevaisuutta tulisi järjestää. Siitä johtuen minä yhdessä muutaman muun edustajakollegan kanssa olen päätnyt vastalauseeseen.

Sen verran on korjattava ed. Ala-Harjan alkuun käyttämää ilmaisua, että asiantuntijat ikään kuin olisivat olleet jotenkin toista mieltä kuin minä äsken esitin. Asiantuntijoilta löytyi ainakin kahta kantaa tässä asiassa, sekä sitä, mitä ed. Ala-Harja ja hallituksen esitys edustavat, (Ed. Ala-Harja: Suurin osa oli sillä kannalla!) että myös sitä, minkä takana henkilökohtaisesti olen. Se, oliko suurin osa millä puolella, ei todista mitään. Määrä ja laatu eivät aina kulje käsi kädessä, vaan kysymys on siitä, että joku pitää koulutuksellista tasa-arvoa tärkeämpänä, joku pitää jotakin muuta kriteeriä. Ehkä tässä tulee myös alueellinen ajatus, että minulla pohjoisen ihmisenä toisin kuin ed. Ala-Harjalla etelän ihmisenä — Seinäjoki lasketaan jo eteläiseen Suomeen, jos katsotaan Suomen keskipistettä — on erilainen näkemys siitä, millä tavalla koulutus tulisi turvata haja-asutusalueilla. Sen vuoksi

näen, että tämä valuttaa, keskittää ja vie päätösvaltaa pois alueilta.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Tämä hämmentää henkilöä, joka ei ole ollut siivistysvaliokunnan jäsen, koska nyt täytyy uskoa, että oman puolueen edustajat ovat tässä asiassa varmaan ihan oikeassa. Mutta kun tämän illan on täällä kuunnellut, niin en tiedä ihan varmasti mennä sanomaan, kuka tässä asiassa on oikeassa, ehkei kukaan. Toisaalta juuri eilen olen kuulut ammatti-ihmisten opastusta Oulunmaassa, jotka ovat ammattikorkeakoulun piirissä. He sanoivat, että lakiesitys on erinomaisen hyvä. Nyt täällä kuulee sitten saman puolueen ihmisiltä, että tämä on erinomaisen huono. Tietenkään ei ehkä ole viisasta, jos joku ryhtyy arvostelemaan esimerkiksi lakivaliokunnan tekemisiä, jossa minä olen jotakin vastalauseita kirjoittamassa ollut, ja oman puolueen ihmiset sanovat, että

mitä sitä hulluja, niin ei siitäkään oikein hyvää seuraa. Täytyy sanoa, että tässä on aivan maallikkona tämän asian suhteen, ketä tässä pitäisi uskoa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 22.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio